

DIRECTOR
CARLES CAPDEVILA

DIRECTOR ADJUNT
IGNASI ARAGAY

SUBDIRECTORS
DAVID MIRÓ, CATALINA SERRA,
JORDI CORTADA

DIRECTORA D'ART
CRISTINA CÓRDOBA

EDICIÓ PAPER
ROSA RODON
EDICIÓ DIGITAL
SÍLVIA BARROSO
POLÍTICA FERRAN CASAS
INTERNACIONAL MARC VIDAL,
CARME COLOMINA
ECONOMIA IGNASI PUJOL
SOCIETAT JOAN SERRA
CULTURA LAURA SERRA
COMUNICACIÓ ÀLEX GUTIÉRREZ
ESPORTS TONI PADILLA
EMPRENEM ÀLEX FONT

DELEGACIÓ A MADRID
MARIA EUGÈNIA QUETGLAS
DELEGACIÓ A BRUSSEL·LES
LAIA FORÈS
LLENGUA ALBERT PLA
FOTOGRAFIA FRANCESC MELCION,
XAVIER BERTRAL

EDICIÓ DE PREMSA
PERIÒDICA ARA, SL

PRESIDENT
FERRAN RODÉS
CONSELLER DELEGAT
SALVADOR GARCIA RUIZ
EDITOR
ANTONI BASSAS
DIRECTORA GENERAL
MARTA MARRON
DIRECTORS DE NEGOCI
ORIOI CANALS
(SUBSCRIPCIONS, DISTRIBUCIÓ
I PROMOCIONS)
MARC ERRA
(MÀRQUETING I E-COMMERCE)
DIRECTORA FINANCERA
FOIX VALDÉ
DIRECTOR COMERCIAL
SERGI GERMÁN
DIRECTOR SISTEMES I PRODUCCIÓ
SERGI RUIZ
DIRECTOR DE TECNOLOGIA
MARC CAMPRONON

C/ DIPUTACIÓ, 119
08015 BARCELONA.
TELÈFON: 93 202 95 95.
ATENCIÓ AL SUBSCRIPTOR: 902 281 110
CORREU ELECTRÒNIC: info@ara.cat

TEXT LEGAL
Edicions de premsa periòdica ARA es reserva tots els drets sobre el contingut del diari ARA, els suplementos i qualsevol producte de venda conjunta, sense que es puguin reproduir ni transmetre a altres mitjans de comunicació, totalment o parcialment, sense prèvia autorització escrita.

Difusió controlada per l'OJD

LA CITA

“ He descobert que negociar la pau és més dur que fer la guerra

Gerry Adams

EL DIARI D'AHIR

Fe d'errades: L'ARA agraeix als lectors que ens facin arribar els errors que detectin en el contingut dels articles. Un cop confirmat l'error, l'ARA publica la fe d'errades en aquesta mateixa columna. Podeu fer-nos arribar les vostres esmenes a opinio@ara.cat.

Compromís cívic i lideratge social

Què tenen en comú Ada Colau, portaveu de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca; Muriel Casals, presidenta d'Òmnium Cultural; Carme Forcadell, presidenta de l'Assemblea Nacional Catalana; Àngels Guiteras, presidenta de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya; Itziar González, membre de la Crida per la Desobediència Civil pels Drets Ciutadans; Teresa Forcades, impulsora del Procés Constituent a Catalunya; i Lucía Caram, promotora de la Fundació Rosa Oriol i del Projecte Mosaic de Salut Mental?

Una part de la resposta sembla ben evident. Totes són dones, amb un alt compromís cívic, amb conviccions profundes i transformadores i totes elles estan exercint tasques rellevants de lideratge social en les seves respectives organitzacions, algunes de les quals han estat creades o impulsades per elles mateixes. Els seus exemples ens poden servir per apropar-nos a les fonts del lideratge social actual i entendre una mica millor la trajectòria del compromís cívic.

En la major part dels líders socials hi ha un correlat directe entre reflexió i acció, entre deliberació i opció de vida. En molts casos el debat interior i/o comunitari representa un pas previ a l'acció que s'impulsa a través de la conscienciació i que sovint es manté de manera simultània amb la militància, reforçant-la. En altres casos, s'arriba al lideratge progressivament a través de l'acció directa. Ja vingui el primer impuls de l'acció o de les conviccions que hi porten, sempre hi ha una forta connexió entre un mateix i el món.

Davant la problemàtica social, la veu interior del subjecte el guia a la recerca d'un sentit que es plasmarà en un propòsit: “Com puc contribuir a millorar la societat?”, “Quina funció puc desenvolupar davant d'aquest repte?” Aquest foc interior esdevé una motivació intrínseca que proporciona una gran energia. És clar que millorar un problema social incorpora raons externes de gratificació, però també hi ha una dimensió de repte i superació personals que alguns líders socials poden i saben traslladar a tot el seu equip.

Hi ha tres elements que intervenen en el seu compromís cívic i les maneres de combinar-lo. 1) El context social de la persona, percebut com a injust o problemàtic, que la sacseja i li presenta com a evidents causes per les quals val la pena lluitar. 2) La capacitat d'interrogació i avaluació de la realitat, que acaba materialitzant-se en un propòsit de canvi personalment triat. 3) La influència social i formativa d'altres referents que, amb el seu exemple, els conviden i de vegades els empe-

ÀNGEL CASTIÑEIRA

CÀTEDRA DE LIDERATGES, ESADE-URL

nyen a participar o a perseverar en la tasca realitzada per ells.

Aquestes diverses ofertes de canalització del compromís fan que el subjecte opti o bé per *connectar-se* amb l'acció ja iniciada per altres a través d'entitats i associacions o bé per crear de bell nou una altra plataforma d'actuació. En la majoria de casos només un sa equilibri entre idealisme i realisme pot esdevenir una base sòlida per a la implicació, sense caure rendit o derrotat davant els obstacles.

Una de les disposicions personals més comunes que els porten a l'acció és un neguit continu de qüestionar-se el perquè de les coses i que acostuma a canalitzar-se, primer, a través de la indignació davant dels problemes socials i, després, de forma positiva i constructiva en la participació i la realització de projectes socials. Implicar-se és, doncs, també, una forma de descobrir, d'innovar, d'anar més enllà, de donar sentit individual i col·lectiu a la vida. Saben que, donant sentit a la seva vida, també estan donant sentit a la vida dels altres i viceversa.

Perquè aquesta inquietud prengui una certa transcendència social, cal lligar-la amb una clara tendència a l'acció, és a dir, hi ha sempre una acusada tendència al comportament orientat a la consecució d'objectius abastables. Som davant d'autèntics activistes que aspiren a materialitzar projectes. Hi pot haver prèviament un cert judici valoratiu sobre la realitat social, però la majoria no es troben a gust allargant l'exercici acadèmic del diagnòstic o esperant que alguna ins-

tància externa resolgui els problemes. Com en la dita clàssica de Marx, no volen seguir interpretant el món, el que volen és transformar-lo. No importa si la dimensió del projecte és minúscula o la llista de causes immensa. L'acció directa i local té un doble efecte terapèutic: contribueix a millorar la realitat social, però també serveix per mitigar el neguit personal i fer sentir el subjecte coprotagonista del seu temps.

A més, aquesta acció ha d'anar seguida de resultats que puguin visualitzar-se i fins i tot avaluar-se, per més que la finalitat darrera es produeixi, inevitablement, a un termini més llarg de temps. L'activisme té sentit i enganxa en la mesura que els resultats de l'acció són visibles. Aquests microresultats contribueixen també a reafirmar l'autoconfiança i forjar una fe a prova de bombes.

Hi ha també un rebuig a plantejaments generalistes i abstractes, allunyats de la realitat concreta on es desenvolupa l'activitat. Perquè les accions siguin realment útils han d'estar emmarcades i dirigides al context mateix en què es produeixen. L'idealisme de la causa és proporcional, doncs, al realisme dels projectes. Dit de manera metafòrica, les líders socials esmentades poden tenir el cor als núvols però tenen els peus a terra.

En totes elles es constata un sentit d'impaciència i, en alguns casos, fins i tot d'urgència, davant les accions que cal realitzar i els resultats que es volen obtenir, i un rebuig als formalismes i burocràcies, a aquells plantejaments contemporitzadors o que es desenvolupen amb lentitud. Els projectes han de sortir. En les nostres líders socials la causa és pròxima, la necessitat urgent, la disposició a intervenir màxima i la resposta ha de ser immediata. Potser trobem aquí una de les causes d'enfrontament o allunyament entre el sector social i el sector públic, ja que aquest darrer és contemplat com a inoperant o excessivament lent en el seu procediment. Això també determina estils de lideratge diferents, un aspecte que abordarem en propers articles.

CÈLIA ATSET

Què tenen en comú Ada Colau, Muriel Casals, Carme Forcadell, Àngels Guiteras, Itziar González, Teresa Forcades i Lucía Caram?